

Notitie ter ondersteuning van het debat over richtinggevende criteria locatie vestiging coffeeshop in Helmond

1. Inleiding

Coffeeshops zijn alcoholvrije horecagelegenheden waar handel in en gebruik van softdrugs plaatsvindt (bron: Aanwijzing Opiumwet). Dit betekent dat het pand waar een coffeeshop gevestigd kan worden een horecabestemming moet hebben of moet kunnen krijgen.

De landelijke AHOJGI-gedoogcriteria voor coffeeshops zijn:

- A: geen affichering (reclame-uitingen)
- H: geen harddrugs
- O: geen overlast
- J: geen toegang voor en verkoop aan jeugdigen (= jonger dan 18 jaar)
- G: geen verkoop van grote hoeveelheden per transactie (maximaal 5 gram per klant) en geen grotere handelsvoorraad dan 500 gram
- I: geen toegang en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland

De huidige gemeentelijke criteria die betrekking hebben op de locatie van de coffeeshop zijn zo streng dat het in de praktijk nagenoeg onmogelijk is voor potentiële coffeeshopondernemer om een locatie te vinden die voldoet aan alle criteria. Het is wenselijk om aan diverse criteria vast te houden omdat die niet belemmerend werken en aansluiten bij de landelijke gedoogcriteria (zie onderdeel 2). Een aantal andere criteria werkt daarentegen wel belemmerend en worden nu ter discussie gesteld (onderdeel 3).

2. De gedoogcriteria die niet ter discussie staan

De landelijke gedoogcriteria (zie onderdeel 1) zijn in Helmond vertaald naar de lokale situatie. In Helmond is op grond van het raadsbesluit van 8 mei 2012 thans plaats voor maximaal 2 coffeeshops. De komst van een tweede coffeeshop is pas aan de orde op het moment dat de effecten van de verplaatsing van de coffeeshop aan de Wolfstraat 124 duidelijk zijn (besluit burgemeester d.d. 9 juli 2013; gepubliceerd d.d. 12 juli 2013). De gemeentelijke criteria vormen - ongeacht de locatie - de basis voor de vestiging van coffeeshops.

Voorgesteld wordt om onderstaande criteria ongewijzigd te laten.

2.1 Verschillende ondernemers

Twee coffeeshops kunnen niet door dezelfde ondernemer geëxploiteerd worden. De achterliggende gedachte is dat de exploitatievergunning een schaarse vergunning is en dat monopoliewerking moet worden voorkomen.

2.2 Overlast

Een coffeeshop mag géén overlast veroorzaken. Dit (lokale) criterium is een uitwerking van één van de landelijke gedoogcriteria. Overlast valt uiteen in verschillende subcriteria:

A. *Overlast bezoekers*

Twee coffeeshops op relatief korte afstand (concentratie) vergroot de kans op overlast. Spreiding van coffeeshops vermindert ook de kans op klachten uit de woon- en leefomgeving. Op dit moment hanteert Helmond een afstandscriterium van 350 meter. Dit betekent dat in de directe omgeving van een coffeeshop geen andere coffeeshop wordt toegelaten binnen een afstand van 350 m (toetsing op basis van loopafstand van deur tot deur). De achterliggende gedachte is dat meerdere bezoekersstromen in elkaars directe omgeving niet wenselijk zijn en een negatief effect hebben op de overlast(beleving). Ook vanuit het oogpunt van toezicht en handhaving is spreiding wenselijk.

B. *Parkeeroverlast*

Bij een coffeeshop dient voldoende parkeerruimte voorhanden te zijn om parkeeroverlast te voorkomen. Het gaat daarbij om voldoende parkeervakken voor auto's en stallingruimte voor fietsers en bromfietzers. De locatie moet daarnaast een logische, adequate ontsluiting hebben (goed bereikbaar en verkeer moet probleemloos kunnen doorstromen). Een coffeeshop in een voetgangersgebied is gelet hierop geen optie. Met een voetgangersgebied wordt bedoeld een (centrum)winkelgebied waar geen autoverkeer mogelijk is of slechts op gezette tijden is toegestaan (fysiek ondersteund door een systeem van verzinkbare palen).

3. De gedoogcriteria die wel ter discussie staan

3.1 Zichtbaarheid van het pand

In het huidige beleid staat dat vanwege de mogelijkheden van sociale controle en controle door de overheid, gemeente en politie, een coffeeshop goed zichtbaar moet zijn vanaf de openbare weg. Tegen het rondhangen van jongeren moeten maatregelen getroffen kunnen worden. Het pand dient een open en transparant uiterlijk te hebben; er is zicht van buiten naar binnen mogelijk.

Discussiepunt is of er voorwaarden moeten worden gesteld aan het goed zichtbaar zijn van de coffeeshop vanaf de openbare weg en het open en transparant karakter van het pand.

Opties:

1. Er worden geen voorwaarden gesteld aan het goed zichtbaar zijn vanaf de openbare weg en aan het open en transparant karakter van het pand.
2. Het pand moet goed zichtbaar zijn vanaf de openbare weg.
3. Het pand moet een open en transparant karakter hebben.
4. Het pand moet goed zichtbaar zijn vanaf de openbare weg en dient een open en transparant karakter te hebben.

3.2 Planologie

In het huidige beleid staat:

Coffeeshops zijn toelaatbaar:

- a. vanwege de gewenning aan enige drukte en soms overlast, in een gebied waar overwegend bedrijven, horeca of winkels aanwezig zijn, of een mix hiervan, dan wel (= a-criterium)*
- b. in de periferie van de stad of van woonwijken enkel aan ontsluitingswegen, omdat in zo'n gebied het risico van overlast gering is. (= b-criterium)*

Coffeeshops zijn niet toegestaan in woonwijken.

Toelichting:

Een coffeeshop kan in een gebied waar al bedrijvigheid is vanwege de gewenning aan enige drukte en soms overlast. In een gebied waar geen bedrijvigheid is in de vorm van bedrijven, horeca of winkels kan een coffeeshop alleen in de periferie van de stad of aan ontsluitingswegen in de periferie van een woonwijk omdat het risico van overlast hier gering is. De komende en gaande bezoekers kunnen gebruik maken van de ontsluitingsweg waardoor verkeer door de wijk niet nodig is. In andere gebieden waar weinig tot geen bedrijvigheid is kan geen coffeeshop gevestigd worden.

A. Industrierreinen

Het beleid is thans dat coffeeshops toelaatbaar zijn in een gebied waar overwegend bedrijven zijn.

Toelichting:

Een industrierrein is qua parkeren en ontsluiting veelal wel een optie, temeer daar hier doorgaans geen sprake is van directe omwonenden die parkeeroverlast zullen ervaren. Op een industrierrein kan echter de sociale controle, vooral op bedrijventerreinen waar 's nachts weinig tot geen verkeersbewegingen zijn, minimaal zijn.

Discussiepunt is of een coffeeshop op een industrieterrein gevestigd kan worden.

Opties:

1. Coffeeshops zijn toegestaan op industrieterreinen.
2. Coffeeshops zijn niet toegestaan op industrieterreinen.

B. Woonwijken

Het beleid is thans dat er geen plaats is voor een coffeeshop midden in een woonwijk. Wel is hierop een uitzondering gemaakt voor de periferie van de woonwijk aan een ontsluitingsweg. Het feit dat een coffeeshop niet overal in een woonwijk gevestigd mag worden, beperkt de mogelijke locaties sterk.

Discussiepunt is of een coffeeshop midden in een woonwijk gevestigd kan worden. Mocht de conclusie zijn dat dit niet wenselijk is, dan is het discussiepunt of vestiging aan de rand (periferie) van een woonwijk en aan een ontsluitingsweg onder voorwaarden wenselijk is.

Opties:

1. Coffeeshops worden toegelaten in woonwijken.
2. Coffeeshops worden niet toegelaten in woonwijken met uitzondering van de rand van een wijk aan een ontsluitingsweg.
3. Coffeeshops worden niet toegelaten in woonwijken met uitzondering van de rand van een wijk aan een ontsluitingsweg tenzij er sprake is van een aaneengesloten woongebied.
4. Coffeeshops worden niet toegelaten in woonwijken.

C. Centrum

In het huidige beleid zijn coffeeshops toelaatbaar in een gebied waar overwegend bedrijven, horeca of winkels aanwezig zijn, of een mix hiervan, vanwege de gewinning aan enige drukte en soms overlast. In het centrum van de stad (city gebied) is sprake van een gebied met overwegend horeca en winkels waarmee een coffeeshop hier toelaatbaar is.

Discussiepunt is of een coffeeshop nog in het centrum gevestigd kan worden, of alleen in bepaalde delen van het centrum van de stad.

Opties:

1. Coffeeshops zijn toegestaan in het centrum van de stad.
2. Coffeeshops zijn toegestaan in het centrum met uitzondering van het voetgangersgebied.
3. Coffeeshops zijn in het centrum alleen toegestaan in het horecaconcentratiegebied (Steenweg, Havenplein, Kasteellaan, Markt, Koninginnewal)
4. Coffeeshops zijn niet toegestaan in het centrum van de stad.

N.B. Bij bovenvermelde opties ligt de focus op het stadscentrum (citygebied). Naar de letter zou volgens het geldende a-criterium (zie pagina 3) een coffeeshop in een buurt(winkel)centrum ook tot de mogelijkheden behoren. Voornoemd a-criterium heeft echter nooit deze ruime strekking gehad omdat het woonwijkarakter buiten het centrum evident aanwezig is en hiermee een coffeeshop in een buurt(winkel)centrum niet mogelijk was. Mocht het woonwijkcriterium vervallen, dan zou een coffeeshop in een buurtwinkelcentra wel mogelijk worden.

Discussiepunt is of het huidige a-criterium strakker moet worden geformuleerd om vestiging van coffeeshops in buurt(winkel)centra definitief uit te sluiten of dat coffeeshops in buurtcentra wel worden toegestaan (voorwaarde: loslaten verbod in kern van woonwijken).

D. Buitengebied

In het huidige beleid zijn coffeeshops toelaatbaar in de periferie van de stad. Het buitengebied (niet bebouwd gebied) is hiermee ook een optie voor een coffeeshop. Parkeeroverlast lijkt hier een factor van minder grote betekenis. De sociale controle is - door de geringe bevolkingsdichtheid - aanzienlijk minder in vergelijking tot een coffeeshop in het centrum of in of aan de rand van een woonwijk.

Discussiepunt is of een coffeeshop in het buitengebied gevestigd kan worden.

Opties:

1. Coffeeshops zijn toegestaan in het buitengebied.
2. Coffeeshops zijn toegestaan in het buitengebied voor zover gelegen aan een ontsluitingsweg.
3. Coffeeshops zijn niet toegestaan in het buitengebied.

3.3 Bescherming van jeugdigen

Het beleid is op dit moment dat coffeeshops niet toegelaten worden binnen een afstand van 350 meter van gevoelige objecten (gemeten van de hoofdingang van de instelling of voorziening naar de voordeur van de coffeeshop). Onder gevoelige objecten worden in ieder geval verstaan: scholen gericht op voortgezet, middelbaar en hoger beroepsonderwijs, jongerencentra, poppodia en zorginstellingen

(tehuizen en opvang). De achterliggende gedachte van dit criterium is om (kwetsbare) jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar te beschermen tegen drugs(gebruik) en niet zichtbaar te confronteren met een coffeeshop (de wereld rondom de handel in drugs).

Toelichting: Voor 2012 gold in Helmond geen afstandscriterium. Het afstandscriterium van 350 meter is afgeleid van het landelijke afstandscriterium dat nooit in werking is getreden. Veel steden waar de coffeeshopproblematiek speelt hanteren een afstandscriterium van 250 meter. In de praktijk werkt het afstandscriterium van 350 meter belemmerend; er blijven nagenoeg geen locaties in Helmond (buiten het industrie- en buitengebied) over waar een coffeeshop op grond van dit criterium gevestigd kan worden.

Beeld van het door coffeeshopgemeenten op dit punt gevoerde beleid

Uit het door Intraval in opdracht van de Ministerie van Veiligheid en Justitie in 2013 uitgevoerde onderzoek naar coffeeshops in Nederland blijkt dat in 103 gemeenten coffeeshops gevestigd zijn. 83 van deze gemeenten hadden in 2012 een afstands- of nabijheidscriterium ten opzichte van scholen. Er zijn 24 gemeenten die het begrip 'scholen' of 'onderwijsinstellingen' hanteren, maar dit niet nader definiëren. In bijna drie kwart van de gemeenten met een afstandscriterium (58) wordt expliciet genoemd dat het afstandscriterium geldt voor het voortgezet onderwijs, al dan niet in combinatie met andere scholen zoals basisscholen en/of het middelbaar beroepsonderwijs. Slechts 1 Gemeente heeft ook hoger beroepsonderwijs opgenomen. Er zijn 55 gemeenten die aangeven uit te gaan van een afstandscriterium van 250 meter of minder en 19 gemeenten die een afstand van meer dan 250 meter hanteren. In 35 Gemeenten is het beleid dat een coffeeshop niet in de nabijheid van een jongerenvoorziening gevestigd mag worden.

A. Het afstandscriterium en scholen

De vraag is of een ondersteunend criterium als het afstandscriterium noodzakelijk is om de bescherming van scholieren te bewerkstelligen. De belangen van scholieren kunnen immers ook op andere wijze beschermd worden, namelijk door de openingstijden van de coffeeshops aan te passen aan de schooltijden. Dit zou betekenen dat een coffeeshop alleen open mag zijn buiten de schooltijden. Een optie is om in een exploitatievergunning een voorschrift op te nemen met de strekking dat de coffeeshop geopend mag zijn 2 uur na het einde van de schooltijd. In de weekenden zou zo'n coffeeshop eerder open kunnen gaan omdat de scholen dan gesloten zijn.

Discussiepunt is of het afstandscriterium bij scholen aangepast moet worden naar 250 meter dan wel kan komen te vervallen en de bescherming van scholieren in het vervolg plaatsvindt via aangepaste openingstijden van de coffeeshops.

Opties:

1. Het afstandscriterium komt te vervallen, voor de bescherming van de scholieren wordt in de exploitatievergunning als voorwaarde opgenomen dat de openingstijd van de coffeeshop 2 uur na de eindtijd van de binnen 350 meter gelegen school voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs moet liggen.
2. Het afstandscriterium wordt 250 meter van scholen voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs.
3. Het afstandscriterium komt te vervallen voor de bescherming van de scholieren. In de exploitatievergunning wordt als voorwaarde opgenomen dat de openingstijd van de coffeeshop 2 uur na de eindtijd van de binnen 250 meter gelegen school voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs moet liggen.
4. Het afstandscriterium blijft 350 meter voor scholen voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs.
5. Het afstandscriterium blijft 350 meter voor scholen voor voortgezet, middelbaar beroeps- en hoger beroepsonderwijs.

B. Het afstandscriterium en andere gevoelige objecten

Ten aanzien van de zorginstellingen (tehuizen en opvanghuizen voor jeugdigen tot 18 jaar, zoals de woongroepen aan de Margrietlaan 4, Beugelsplein 10, Wethouder Ebbenlaan 129 en Molenstraat 134/136) en poppodia (zoals Lakei) - en jongerencentra (zoals jongerencentrum Brouwhuis) zou het afstandscriterium naar 250 meter gebracht kunnen worden.

Landelijk beleid

Het criterium van 250 meter wordt in veel Nederlandse gemeenten met één of meer coffeeshops gehanteerd. Wanneer in Helmond hiervoor wordt gekozen wordt aansluiting gezocht bij de landelijke tendens.

N.B. Bij deze voorzieningen gericht op jeugdigen kan niet gewerkt worden met het aanpassen van de openingstijden van de coffeeshop in plaats van een afstandscriterium. De zorginstellingen bieden immers 24 uur per dag en 7 dagen per week opvang. De poppodia en jongerencentra zijn doorgaans geopend in de avonduren wanneer ook de coffeeshops open zijn.

Discussiepunt is of het huidige afstandscriterium kan worden teruggebracht van 350 meter naar 250 meter voor zorginstellingen, poppodia en jongerencentra dan wel kan komen te vervallen.

Opties:

1. Het afstandscriterium ten opzichte van tehuizen/opvanghuizen voor 12-18 jarigen komt te vervallen (landelijk weinig tot zelden gebruikt criterium).
 2. Het afstandscriterium wordt 250 meter ten opzichte van jongerencentra, poppodia en tehuizen/opvanghuizen voor 12-18 jarigen.
 3. Het afstandscriterium blijft 350 meter ten opzichte van jongerencentra, poppodia en tehuizen/opvanghuizen voor 12-18 jarigen).
-